

De yngste barna

07 oktober 2019

Planen for i dag

- Repetisjon over vår samling – Språk, kommunikasjon, begrep og representasjoner
- Nye tema – de yngste barna
- Diskusjon oppgave

Spennende læringsmiljø for de yngste

Lek

Mestring

Utforskning

Lukt

Tryggheten

Omgivelsene

Erfaringer

Se

Gode
lekekamerater

3

Diskuter utsagnene

Dialogspill – diskuter utsagnene

De yngste trenger omsorg, ikke utfordringer.	Realfag er ikke noe for de yngste barna.
Så lenge barna ikke kan snakke kan jeg ikke utfordre dem i realfag.	Barn trenger ikke så mye lekemateriell.
Vi drar ikke på heldagstur med de yngste for de må sove i barnehagen	Små barn elsker leker hvor de setter i gang bevegelse.

4

Sansing og nonverbal kommunikasjon- eksempel

- › Mange barna stiller spørsmål med sin kroppsuttrykk
- › Møtes barnas spørsmål og undring med respekt
- › Rom for opplevelser - Gode samtaler

De yngste barna utforsker matematikk gjennom at de får **leke, sanse** og bruke hele **kroppen**.

5

Voksenrollen på småbarnavdeling

Styrke barnas matematikkglede og lyst til å utforske
Nysgjerrig på hvordan barna tenker
Engasjere barna i matematisk tenking i lek
Delta i barnas utforskning
Kjenne grunnleggende matematiske begreper og sammenhenger

Fra rammeplan:

«Lekende og undersøkende arbeid med **sammenligning, sortering, plassering, orientering, visualisering, former, mønster, tall, telling og måling**»

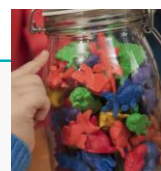
6

Fundamentale matematiske aktiviteter- Bishops kategoriar

- Forklaring og argumentasjon
- Lokalisering
- Designe
- Telling
- Måling
- Leik og spel

7

Sammenligning og sortering

Viktig fordi at:

- Viktig for utvikling av språk
- Forstå systemene og sammenhengene

Både handler om å sammenligne ting, men det er likevel to ganske ulike måter å tenke på.

Sortering er et godt utgangspunkt for **utfordrende samtaler** og **tenkning** sammen med de yngste barna. Barna velger selv hvilke kriterier de ønsker å sortere mens personalet inspirerer, bekrefter og utvider.

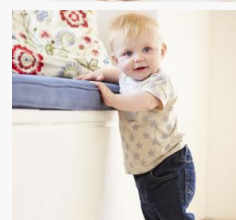
8

Lokalisering - Plassering, orientering og visualisering

Fra de er helt små erfarer barn **bevegelse** i rommet, **ulike retninger** og **plasseringer** når de blir båret, ruller, krabber og går.

Det er viktig fordi at:

- Den motoriske erfaringer danner grunnlaget for barnets forståelse av seg selv (i forhold til rommet)
- Gir viktige erfaringer i utviklingen av romforståelse

Presonalet skal:

Bruker begreper reflektert og aktivt sammen med barna

9

Plassering og Orientering

Det handler om å utvikle forståelse for egen plassering i rom, og om å komme seg rundt i rom på en hensiktsmessig måte.

Plasseringsord; begreper knyttet til plassering:

Inni, utenfor, innenfor, oppå, over, under, rundt, innerst, ytterst, foran, bak, ved siden av, gjennom, mellom....

- › Barna utvikler orienteringsevne gjennom at de:
 - › Utforsker omgivelsene
 - › Utvikler forståelse
 - › Utvikler retninger og avstander

Barna utforsker og beskriver hva som skjer når de selv eller gjenstander skifter plassering

I det daglige kan vi tilrettelegge for at de yngste barna utvikler sin evne til å orientere seg ved å utfordre barna til å beskrive veien til kjente steder.

10

Visualisering

Barn visualiserer når de forestiller seg ting som de ikke har foran seg direkte.

Det hjelpe barna når de for eksempel skal huske noe, når letter etter noe eller i andre sammenhenger hvor de må lage eller endre mentale bilder

Det er viktig i matematikk fordi:

Vi må ofte se for oss et problem eller løsning i hodet før vi kan løse det praktisk.

I barnehage kan vi oppmuntre barna til å «se for seg» situasjoner eller handlinger.

(kan vi gi litt tid til barna å tenke gjennom en situasjon før vi utfører den)

Eksempel:

Hva skjer hvis du triller kula oppover her? Hvordan blir det hvis vi snur den opp-ned?

11

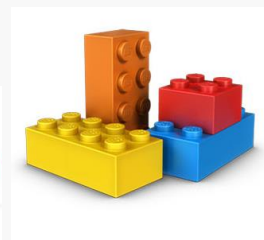
Former og mønster

Former omgir oss overalt. Det gjør at små barn kjenner igjen ting, og det ligner eller skiller seg fra andre gjenstander. Det er viktig når vi klassifiserer.

De yngste barna utforsker hvilken form ting har og hva det innebærer. For eksempel: en kule triller i alle retninger, og egner seg dårlig til å bygge tårn med.

Vi bør oppmuntre barna til å utforske og snakke om ulike egenskaper ved former.

For eksempel: hvilke former triller? Hvordan triller de?

12

Former og mønster

De viktigste ideene om form:

- Formene har forskjellige egenskaper
- Kan bli gruppert ut fra disse egenskapene
- Noe som er flatt (to dimensjonale)- barnas tegning
- Tredimensjonale former- de fleste former barna møter i sin hverdag. former av kuler, sylinder, pyramide og kjegle

Vi må bruke de matematiske begrepene riktig i samtale med barna: en appelsin er en kule og ikke en sirkel. Terninger er kuber og ikke firkanter

13

Former og mønster

Mønster er en sammenheng mellom forskjellige ting som følger en bestemt regel.

For eksempel: former, tall, toner eller bevegelser

Et mønster følger en regel i sin oppbygging.

De yngste barna møter mønster i musikk, bevegelsesleker, dekorasjoner eller aktiviteter som perling

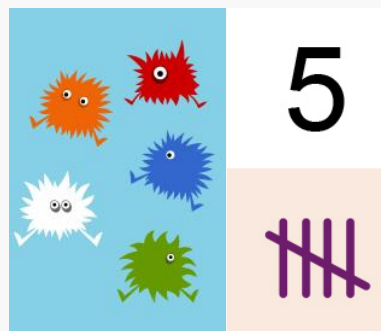
14

Tall og telling

Barn erfarer at tall noen ganger forteller oss antallet i en mengde, noen ganger viser plassering i en rekkefølge, noen ganger forteller hvor stort noe er.

Kardinaltall: mengde- antallet

Ordinaltall: første, andre, tredje

15

Måling

Barn får mange varierte erfaringer med å sammenligne størrelser. På småbarnavdelingen er det derfor viktig at barna får mulighet til å erfare størrelser med kroppen sin.

De små barna sammenligner størrelser uten noen hjelpemidler. Barna tar på tingene direkte og erfarer at noe er tungt noe er langt, et tårn er høyest, en sko er for trang, melkekartong kaldere enn glasset...

16

Det faglige i det daglige

- › Tilstedeværende og reflekterte voksne kan forvandle daglige gjøremål til gyldne øyeblikk for realfaglig lek og læring.
- › Dagens gjøremål. Hva skal vi gjøre i dag?

17

Påkledning i garderoben

- › Påkledning er en krevende oppgave for de yngste barna. Når de kler på seg selv er de avhengige av oppmuntring og støtte. Å bruke sang, regler og humor er med på å støtte barnas utholdenhet i påkledningssituasjonen.
- › Det å finne sammenhenger
- › Bilder av barnas klær
- › Rombegreper om plassering

18

På stellerrommet

- › en-til-en situasjon mellom voksen og barn
- › tid og rom for samtale og undring.
- › Gi mulighet til å bli kjent med kroppen deler
- › antall og størrelse
- › orientering i rommet

19

Hvilestund

Ved å bruke romlige begrep reflektert og aktivt, kan personalet sette ord på de romlige erfaringene barna gjør seg i hvilestunden.

Snakk med barna om hvem som ligger hvor i rommet, eller hvor i rommet barnet lå i går.

Slik får barna mulighet til å orientere både seg selv og de andre i rommet i forhold til seg selv.

20

Måltid

- > sortering,
- > mengder,
- > plassering,
- > form og størrelser

- > Personalet må være åpne for barnas utforskning, og invitere til resonnering og utforskende samtaler omkring det barna er opptatt av.

21

Vi kan ikke alltid vite hva et barn har lært, men vi har naturligvis fortsatt et ansvar for å gjøre noe som kan fremme barns læring.

22

1

3

2

4

Se på bildet og diskuter:

- a) Hvilke realfaglige erfaringer ser vi at barna på bildet gjør seg?
- a) Hva kan vi tilby barna slik at de får mulighet til å gjøre seg flere realfaglige erfaringer i denne og lignende situasjoner (begreper, utstyr, sanger, bilder)?

Oppgave

Hvordan kan du legge til rette for enda rikere utforskning på småbarnsavdeling?

Lag skisser til tre aktiviteter- Sørg for at dere i aktivitetene dekker flere av områdene i matematikk (for eksempel sortering, tall, rom, form, mønster), som er brukt som eksempler i teksten. Diskuter nøye hva som er hensikten med aktivitetene, og tenk gjennom hvordan dere vil tilrettelegge for barnas utforskning og medvirkning.